

Folketingets Kirkeudvalg

Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1015 København K
www.km.dk

Telefon 3392 3390
Telefax 3392 3913
e-post km@km.dk

Dokument nr. 270191

Dato: 11. januar 2006

Kirkeudvalget har ved brev af 14. december 2005 bedt om min besvarelse af spørgsmål 1 vedrørende Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi (Finansiering af nye præstestillinger, forenkling og bedre styring af fællesfonden m.v.) (L 74)

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 13. december 2005 fra Landsforeningen af Menighedsråd, jf. L 74 – bilag 6.”

Svar:

Indledningsvis vil jeg gerne kvittere for Landsforeningen af Menighedsråds opbakning til lovforslaget.

Om de enkelte emner Landsforeningen af Menighedsråd peger på i hørings-svaret af 19. august 2005, kan jeg oplyse følgende:

Vedrørende muligheden for lokal finansiering af præsteløn:

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.1. og af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1, lægges der op til, at menighedsrådene får valgfrihed med hensyn til, om ansættelsen skal ske tidsbegrænset eller tidsubegrænset.

Jeg har således ikke med bemærkningerne til lovforslaget imødekommet Landsforeningen af Menighedsråds ønske om, at der kun skulle kunne ske ansættelse for en tidsbegrænset periode. Dette hænger sammen med, at andre hørings svar – blandt andet fra Den danske Præsteforening og fra Danmarks Provsteforening – har udtrykt betænkelighed ved muligheden for tidsbegrænset ansættelse.

Og jeg vil gerne her indledningsvis understrege, at jeg gerne indgår i en drøftelse med udvalget om, hvorvidt der skal ændres på forslaget sådan, at der fx kun er mulighed for tidsubegrænset ansættelse.

Hvis man ser på lovforslaget, er det som nævnt i de almindelige bemærkninger afsnit 3.1. og i bemærkningerne til § 1, nr. 1, tanken, at der bør være valgfrihed mellem tidsbegrænset og tidsubegrænset ansættelse. Og det er hensigten, at der vil blive fastsat regler om, at ansættelsesperioden ved tidsbegrænset ansættelse ikke kan være under 4 år. Dette svarer til Landsforeningen af Menighedsråds forslag om en passende ansættelsesperiode.

Herudover er det – for at imødekomme blandt andet Præste- og Provsteforeningens hørings svar – hensigten at fastsætte bestemmelser om, at der ved udløb af en tidsbegrænset ansættelse kun er mulighed for forlængelse med den allerede ansatte eller ophør af stillingen. Det vil således ikke være muligt

at udskifte præsten ved periodens udløb undtagen ved dennes opsigelse af stillingen. Endvidere er det hensigten at fastsætte regler om, at stillingen kun kan forlænges 2 gange, hvorefter ansættelsen vil skulle ske tidsubegrænset.

Jeg synes, der hermed er opnået en fin balance mellem menighedsrådernes frihed og hensynet til sikkerheden i præstens ansættelse. Imidlertid blev der fra flere sider under første behandlingen af lovforslaget den 30. november 2005 udtrykt betænkelighed ved muligheden for tidsbegrænsede ansættelse. Der blev i den forbindelse særligt peget på, at præsten selv med de nævnte muligheder for forlængelse ikke ville være tilstrækkelig beskyttet.

Efter min opfattelse er det afgørende, at der skabes mulighed for en vis forøgelse af antallet af præstestillinger – og dette bør efter min opfattelse ske ved, at der åbnes for lokal finansiering af præstestillinger.

Som nævnt indledningsvis er jeg derfor indstillet på at drøfte med udvalget, om der kun skal fastsættes regler om tidsubegrænset ansættelse i disse lokalt finansierede stillinger.

Landsforeningen af Menighedsråds bemærkning om, at der ikke bør stilles krav om indbetaling af tre års løn i forbindelse med ophør af en tidsubegrænset stilling på grund af bevillingsmangel, er imødekommet med lovforslaget, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.1.

Uansøgt afsked foretages af Kirkeministeriet, der er forpligtet til at påse, at der foreligger en saglig afskedigelsesgrund. Jeg er således enig med Landsforeningen af Menighedsråd i, at der ikke er behov for yderligere sikring mod, at menighedsrådet usagligt bruger bevillingsmangel som afskedigelsesgrund. Kontrollen af, at der faktisk foreligger bevillingsmangel, vil ske gennem høring af provstiudvalget.

Landsforeningen af Menighedsråds ønske om, at ordningen med lokal finansiering af præsteløn evalueres efter fx 6 år, er imødekommet med lovforslagets § 2, stk. 5.

Omkring omlægningen af udbetalingen af gravstedskapitaler, jf. lovforslagets § 1, nr. 16, vil jeg nævne, at udbetalingen vil ske efter et serieprincip. således at der hvert år udbetales en fast rate samt renter af hovedstolen.

I det udkast til lovforslag, som var til høring, var det foreslået, at udbetalingen skulle ske efter et annuitetsprincip. Nogle høringssvar har imidlertid foreslået, at udbetalingen i stedet burde ske efter et serieprincip, som er lettere administrativt håndterbar og lettere gennemskuelig for menighedsrådene, der med et serieprincip som nævnt får en fast årlig rate og renter af hovedstolen.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger afsnit 3.3. udgør de samlede stiftsmidler ca. 3,5 mia. kr. og heraf udgør gravstedskapitalerne ca. 3,1 mia. kr. Gravstedskapitalerne består af indbetalte engangsvederlag for vedligeholdelse af et gravsted i en given periode.

Gravstedskapitalerne er vokset med godt 6 pct. om året de senere år, hvor antallet af døde i samme periode er faldet med ca. 1 pct. om året. Der er således en betydelig vækst i den andel, der indgår aftale med kirkegården om vedligeholdelse. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.4.

På landsplan er ca. halvdelen af de samlede stiftsmidler udlånt, og som anført vokser midlerne væsentligt mere end pris- og lønudviklingen. Det er derfor vurderingen, at der også efter en omlægning af udbetalingen af gravstedskapitalerne vil være tilstrækkelige stiftsmidler til at dække udlånsbehovet.

Den til dato optjente pensionsforpligtelse udgør ca. 1,7 mia. kr., som der ikke er hensat midler til i fællesfonden. Og der er ikke under de nuværende forudsætninger midler af fællesfondens løbende drift til at dække denne forpligtelse.

I høringssvarene – og ikke mindst i svaret fra Landsforeningen af Menighedsråd – er der forståelse for, at den ekstra likviditet på i alt 1,6 – 1,8 mia. kr., der opstår gennem omlægningen af udbetalingen af gravstedskapitalerne, kan frigøre ligningsmidler til finansiering af den allerede optjente pensionsforpligtelse. Men der er modstand mod, at betalingen af denne forpligtelse sker i form af refusion, der direkte kobler de lokale kasser på pensionsforpligtelsen.

Dette er baggrunden for forslaget om, at der ydes et generelt tilskud – ud over det allerede kendte udligningstilskud – til nedsættelse af det kirkelige ligningsbeløb i kommunen. Dette generelle tilskud – der ydes i stedet for at nedsætte landskirkeskatten – fordeles mellem kommunerne i forhold til beskatningsgrundlaget, og forslaget har derfor nøjagtig den samme virkning som en nedsættelse af landskirkeskatten. Det er tanken, at det generelle tilskud aftrappes i takt med, at likviditeten for de lokale kasser set under ét forøges som følge af omlægningen af gravstedskapitalerne. De midler, der herved bliver frigjort, henlægges i fællesfonden til brug for finansiering af den allerede optjente pensionsforpligtelse. Når virkningen af omlægningen af gravstedskapitalerne hører op efter ca. 30 år, indfases det generelle tilskud igen, eller landskirkeskatten nedsættes tilsvarende. Modellen har samme fordelingsmæssige virkninger som en model, hvor der opkræves refusion fra de lokale kasser.

Den allerede optjente pensionsforpligtelse finansieres således ved en fremrykning af den forøgede likviditet, der er en følge af de kraftigt stigende gravstedskapitaler, og som ellers først ville være til rådighed om 20 – 30 år.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.4. og 3.5. og til lovforslagets § 1, nr. 7.

Om de fordelingsmæssige konsekvenser af lovforslaget kan jeg oplyse, at Kirkeministeriet har foretaget beregninger af, hvilke økonomiske konsekvenser omlægninger har for de lokale kasser inden for hver enkelt kommune i den nye struktur pr. 1. januar 2007. De detaljerede beregninger og deres for-

udsætninger fremgår af ministeriets notat af 28. oktober 2005 (L 74 – bilag 1).

Som beskrevet i det nævnte notat og i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 4.8., **Fordelingsmæssige virkninger** er de fordelingsmæssige virkninger af begrænset støjrelse, og de har overvejende en positiv udligningseffekt, idet lovforslaget generelt vil medføre:

- En nedsættelse af kirkeskatten i kommuner med høj kirkeskat. Typisk drejer det sig om kommuner med et lavt skatteudskrivningsgrundlag pr. medlem og mange kirker. Disse kommuner vil få tilført likviditet som følge af den ændrede model for udbetaling af kapitaler vedr. gravstedsvedligehold. Ydermere opnår de et højere udligningstilskud end før, idet udligningen i den nye kommunale struktur fordeles på færre kommuner.
- En mindre stigning i kirkeskatten i kommuner med lav kirkeskat. Typisk drejer det sig om kommuner med et højt skatteudskrivningsgrundlag pr. medlem og få kirker. Disse kommuner får størst fordel af reduktionen af landkirkeskatten, men enkelte af disse kommuner får ingen tilførsel af likviditet fra kapitaler vedr. gravstedsvedligehold, da de er bykommuner, hvor kirkegårdsdriften er et kommunalt anliggende.

Sammenfattende er lovforslaget neutralt for folkekirken under ét, men der vil som anført forekomme virkninger i forhold til de lokale kasser. I kommuner med et højt skatteudskrivningsgrundlag og lav kirkeskat medfører lovforslaget en belastning svarende til maksimalt 0,03 procentpoint. Samtidig får de lokale kasser i kommuner med et svagt skatteudskrivningsgrundlag styrket deres økonomi, så de vil kunne reducere den lokale ligning med op til 0,08 procentpoint.

Afslutningsvis vil jeg nævne, at Kirkeministeriet som led i moderniseringen af ansættelsesforholdene i folkekirken har bragt **tjenestemandsansættelsesformen** til ophør for gravere, kirketjenere og organister og er ved at bringe ansættelsesformen til ophør for kordegne. Godt 1/3 af de ansatte på de nævnte områder er i dag ansat som tjenestemænd. Moderniseringen gælder kun nyansættelser.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

/Pernille Esdahl
chefkonsulent